

ZVOLENSKÝ SENIORÁT ECAV NA SLOVENSKU

VÝROČNÁ SENIORSKÁ SPRÁVA ZA ROK 2023

**NA SENIORÁLNY KONVENT
DŇA 6. APRÍLA 2024**

V ĽUBIETOVEJ

VYPRACOVAL
MGR. JOZEF PACEK
SENIOR ZVOLENSKÉHO SENIORÁTU
ECAV NA SLOVENSKU

V ý r o č n á s e n i o r s k á s p r á v a

podaná na výročnom seniorálnom konvente Zvolenského seniorátu ECAV na Slovensku
dňa 6. apríla 2024 v chráme Božom v Ľubietovej za rok 2023

„⁷Ja však chcem hľadiť na Hospodina, čakať budem na Boha svojej spásy. Môj Boh ma vyslyší. ⁸Neraduj sa nado mnou, nepriateľka moja! Ak som padol, povstanem, ak sedím v tme, Hospodin mi je svetlom.“

Micheáš 7, 7 – 8

Vznešený seniorálny konvent, bratia a sestry v Pánovi Ježišovi Kristovi!

Kdesi v prostredí cirkvi som pred časom zachytil poznámku, že naše zborové, či seniorálne konventy sa až príliš venujú hodnoteniu toho, čo bolo, často na úkor plánovania, teda toho, čo bude, čo sa chystá. A tak venujeme príliš veľa energie, síl a nadovšetko vzácneho času tomu, čo je za nami a málo nás trápí budúcnosť, neplánujeme, chýba nám vízia, a často nevieme ani len pomenovať, čo by sme chceli, kde by sme chceli byť o rok, dva, tri, päť, desať...

Myslím si, že je na tom kus pravdy. Rovnako si myslím, že by sme mali čím ďalej, tým viac premýšľať nad budúcnosťou cirkvi. Čím častejšie by sme si mali klásť otázky typu: „Ako prežije cirkev 21. storočie? Či ju držať v chrámoch Božích a stále počítať účastníkov služieb Božích a považovať tento počet za hlavný ukazovateľ bohoslužobného života v cirkevnom zbore?“ Každoročne v cirkvi štatisticky konštatujeme pokles návštevníkov služieb Božích, a čoraz menší záujem o večierne, nešpory, biblické hodiny, stredtýždňové služby Božie...

A nielen tam, ale aj na školách je to z roka na rok horšie. Sú to akoby spojené nádoby. Rodičia s deťmi do kostola neprichádzajú, alebo v tom lepšom prípade len výnimočne na väčšie sviatky. Rodičom samotným už dnes veľmi nezáleží na bohoslužobnom živote cirkvi, opäť v tom lepšom prípade dajú svoje deti „aspoň“ pokrstiť. Deti si u rodičov veľmi ľahko vyjednávajú etickú výchovu miesto náboženstva, ktoré sa učí niekedy v stredu siedmu, či v piatok poslednú hodinu. Temer každoročne vyletia z našich chrámov menšie či väčšie krdle konfirmandov užívať si života po svojom. Služby Božie prídu naozaj iba z času na čas navštíviť. Sme radi, keď aspoň na Vianoce...

Môžeme teraz nahnevane búchať do kazateľníc, apelovať, prosiť, pozývať, pýtať sa: „Kde ste ľudia, keď nie ste v nedeľu v kostole?“ „Nie je vám sväté Božie prikázanie, aby ste sviatočný deň svätili?“... Nechcem byť prorokom, ale myslím si, že cirkev v 21. storočí v chrámoch, alebo iba v chrámoch, neprežije. Neprežije iba na nedeľných službách Božích. Kiežby som sa mýlil! Ale všetko nasvedčuje tomu, že to tak čoskoro bude.

Čo teda s tým, že kostoly sa vyprázdňujú? Čo s tým, že počet návštevníkov služieb Božích z roka na rok stále klesá? Že niekoľkonásobne väčší počet ľudí nájdeme v nedeľu v nákupných centrách, v zoologických záhradách, v prírode, v divadlách, v kinách a pod.? Čo s tým, priatelia?... Ak neprežije cirkev v kostoloch, kde potom? Prežije vôbec?

Myslím si, že prežije. Avšak celkom novou formou svojej existencie, ktorej sa možno niektorí ešte stále bránime. Čím ďalej viac sa presviedčam o tom, že cirkev prežije aj mimo chrámov. A v podstate je to jej úloha: vyjsť z chrámov do sveta. Je to ako na tej hore premenenia, kde chce učeník Peter zostať a postaviť tri stánky. No Pán Ježiš to nedovolí. Musia z hory zísť. Z ticha samoty doprostred diania sveta – do reality bežného života. Musia čeliť tvrdej realite sveta, ktorý si bráni svoje pozície. Aj preto napríklad reformácia odmietla akýkoľvek únik do samoty kláštorov. Pretože práve uprostred sveta máme konať Ježišov prikaz: „Chod'te teda, čiňte mi učeníkmi všetky národy...“ (Mt 28, 19a) „Chod'te po celom svete, kážte evanjelium všetkému stvoreniu.“ (Mk 16, 15)

Kristova cirkev prežije, pretože jej bolo dané vzácne zaslúbenie, že ju ani pekelné brány nepremôžu (Mt 16, 18). Aj keď do značnej miery, či prežije, máme na tom ako ľudstvo, ako kresťania, tiež svoj podiel. A síce, ako zodpovedne sa postavíme ku Kristovým výzvam, ako vytrváme pri Ňom

a s Ním, ako rýchlo dokážeme reagovať na meniacu sa spoločnosť, mentalitu ľudí, ich potreby... Alebo ako si zodpovieme napríklad na otázky: „Pane, ku komu pôjdeme?“ (J 6, 68), alebo: „A teraz, čo očakávať, Pane?“ (Ž 39, 8).

Prorok Micheáš vo svojej dobe, niekedy v 8. storočí pred Kristom, taktiež narieka nad mravnou skazou, nad vzrastom bezbožnosti. Akoby bol koniec všetkému: koniec zbožným, veriacim, ochotným, poctivým, nezištne slúžiacim... Akoby ešte nad to bol koniec aj Božej priazne, láskavosti, milosti, požehnaní... Vzťahy medzi ľuďmi prorok prirovnáva k poľu po ošetrovaní ovocia, hrozna či fig: „Niet hrozna na jedenie, niet raných fig, po ktorých túži srdce. Vymizli zbožní z krajiny; niet úprimného medzi ľuďmi...“ (Mich 7, 1n) Rozklad spoločnosti, rozklad najužších vzťahov medzi ľuďmi, dokonca medzi priateľmi, manželmi, rodičmi a deťmi je výsledkom bezbožnosti. Úplne všetko je v rozklade. Micheáš to hovorí na plné ústa.

Je dobré, ak si ani my dnes nezakrývame oči pred realitou doby, v ktorej žijeme, a ktorá sa nám v mnohom nepáči. Ale dôležitejšie nad všetko ostatné je predsa postoj nášho srdca. Vedel to Micheáš, a mali by sme to vedieť aj my. „Ja však chcem hľadiť na Hospodina, čakať budem na Boha svojej spásy. Môj Boh ma vyslyší. Neraduj sa nado mnou, nepriateľka moja! Ak som padol, povstanem, ak sedím v tme, Hospodin mi je svetlom.“ Hľadiť na Hospodina, očakávať na Neho, dôverovať Mu, že o všetkom veľmi dobre vie, znamená milovať Boha celým srdcom, celou dušou a celou silou (5M 6, 5) „To je veľké a prvé prikázanie“, hovorí Pán Ježiš, a pokračuje: „A druhé je mu podobné: Milovať budeš blížneho ako seba samého. Na týchto dvoch prikázaniach sa zakladá celý zákon aj proroci.“ (Mt 22, 38 – 40)

V ostatných pár rokoch nadobúdam dojem, že hlavnou témou cirkvi sa stali peniaze, že ľudia v cirkevných zboroch sa stali iba nejakými číslami, farári administratívnymi pracovníkmi. Akoby sme sa míňali cieľa, spreneverovali poslaniu, ktoré nám určil Boh! A „nepriateľka“ – mravná skaza, ľahostajnosť, duchovná bieda... – sa kdesi opodiaľ raduje. Lenže dnes, v dobe, keď sa všetko tak rýchlo mení, keď čas letí ako bláznivý, keď sa akoby všetko vymyká z normálu, na aký sme boli zvyknutí, alebo aký si stanovili generácie pred nami, ide o človeka – ľudskú bytosť, Bohom stvorenú nie na náš, ale na Jeho obraz – viac ako kedykoľvek predtým. Musí nám ísť o človeka. Ak milujeme Boha, ktorý nám daroval život, musíme milovať aj druhého človeka, ktorému Boh daroval život. Je to našou úlohou v tomto svete. Je to úlohou cirkvi. Ak to vyzerá, že v kostoloch neprežije, je našou úlohou hľadať nové formy jej ďalšej existencie. Domnievam sa, že bohoslužobný život spoločenstva nie čoskoro, ale už pomaly strieda komunitný život. Život v malých skupinkách detí, život v skupinách dospelých, život v skupine tých, ktorí radi spievajú, život v skupine tých, čo majú radi prírodu, hory a turistiku, život v rôznych skupinách tých, ktorí majú navyše niečo spoločné: vieru v Boha, lásku k Bohu a k blížnemu, a nádej, že ak aj padnú, povstanú, ak sedia v tme, Boh im je svetlom.

Ano, cirkev prežije, len v inej forme, než na akú sme boli zvyknutí. Nie v chrámovom spoločenstve na nedeľných službách Božích, ale v komunitnom spôsobe života spoločenstva. Čakajú nás nové výzvy, dlhé a možno aj búrlivé debaty, veľké zmeny. Je pred nami dlhá cesta reštrukturalizácie cirkvi, o ktorej musíme hovoriť nielen na najvyšších pozíciách ECAV, ale aj v seniorátoch, a predovšetkým v cirkevných zboroch, ako základných cirkevnoorganizačných jednotkách cirkvi. Pri tom všetkom však nesmieme stratiť zo zreteľa podstatné veci ako: hľadať Božie kráľovstvo, ako živé kamene sa budovať na duchovný dom, nesmieme zabúdať prinášať samých seba ako Bohu príjemné duchovné obete. A potom – viesť k tomu aj ostatných. V tej ktorej komunite. Nebojme sa nových vecí a nových foriem. Nebráňme sa progresizmu. Dôležité je, aby zostal obsah. Dôverujme Bohu a On nám ukáže, čo zamýšľa s nami i so svojou cirkvou. Vo všetkom, čo nás čaká v budúcnosti, vo všetkom, čo plánujeme, dôverujme a vyznávajme s Micheášom: „Ak som padol, povstanem, ak sedím v tme, Hospodin mi je svetlom.“ Nech sú tieto slová pre nás slovami nádeje, ktoré dávajú silu do ďalších dní, týždňov, mesiacov v našom osobnom živote, ale aj v živote a v službe na Pánovej vinici. Hľadáme na Hospodina a očakávajme na Neho. „Hľadáme na Ježiša, Pôvodcu a Dokonávateľa viery, ktorý napriek radosti, čo ho čakala, pretrpel kríž; pohrdol potupou a posadil sa na pravici Božieho trónu.“ (Žid 12, 2)

Amen.

Významné udalosti

Svet, cirkev, ECAV

Veľmi rád by som hovoril o pozitívnych veciach, pozitívnych zmenách doma i vo svete. Domnievam sa však, že ani v náznakoch sa situácia ani doma, ani vo svete nevyvíja k lepšiemu, tak, ako by sme si to priali. Rozdelenia v politických názoroch, v medziľudských vzťahoch, alebo napríklad aj vo fungovaní cirkvi sú čím ďalej väčšie, sociálne rozdiely sa čoraz viac prehlbujú, polarizácia spoločnosti doma i v mnohých častiach sveta stále intenzívnejšia, vojenské konflikty neutíchajúce. Dva roky trvá vojnový konflikt u našich východných susedov na Ukrajine. K ďalšiemu krviprelievaniu došlo teroristickým vpádom Hamasu na izraelské územie 7. októbra 2023. To zmenilo dlhodobu zlú situáciu na katastrofálnu. O život prišlo viac Izraelčanov než počas šesťdňovej vojny, a to za jeden deň. Väčšinu obetí navyše netvorili vojaci, ale zákerne prepadnutí civilisti, medzi nimi veľa žien a detí. Šanca na akýkoľvek druh mierového spolužitia medzi Palestínčanmi a Izraelčanmi je teraz najmenšia za mnoho posledných rokov, napriek tomu je nutné v to aspoň dúfať.

A čo nové na Slovensku? Na Slovensku sa nám vrátili „staré dobré časy“, keď vo voľbách na jeseň 2023 zvíťazila politická strana SMER SD a jej líder sa stal už po štvrtýkrát premiérom republiky. Staronová vládna garnitúra svojimi rozhodnutiami rozpútala početné protestné zhromaždenia opozičných strán a ich voličov naprieč celou krajinou. Až mi to všetko nápadne pripomína slová proroka Jeremiáša, vyrieknuté ako súd nad Jeruzalemom: „...od najmenšieho po najväčšieho všetci sú ziskuchtiví... všetci sa dopúšťajú klamu. A ľahkomyselne liečia rany môjho ľudu. Hovoria: Pokoj, pokoj! Ale niet pokoja!“ (Jer 6, 13 – 14) Aj dnešný seniorálny konvent sa koná v deň druhého kola prezidentských volieb. Do akého rána sa prebudíme zajtra, nateraz nedokážeme ani len odhadnúť. V hre je veľa: zápas o zachovanie demokratických princípov, zápas o pravdu, právo a spravodlivosť, proeurópske smerovanie...

Čo sa teda v roku 2023 stalo, už sa stalo. Iné to nebude. Nie je nič, čo by sme na tom mohli zmeniť. Všetko sa to už v podstate zapísalo do ľudských dejín. S dovolením vyberám niektoré udalosti:

- 1. januára sme oslávili 30. výročie zániku Československa a vznik samostatnej Slovenskej republiky
- 5. januára sa vo Vatikáne konala posledná rozlúčka s emeritným pápežom Benediktom XVI., ktorý zomrel na Silvestra 2022
- 28. januára sa v druhom kole voľby prezidentom Českej republiky stal Petr Pavel
- 6. februára zasiahlo Turecko a Sýriu zemetrasenie s magnitúdom 7,8 a 7,6; počet obetí presiahol 50 tisíc
- 20. februára informoval lekársky časopis Nature Medicine o treťom prípade zotavenia sa pacienta z AIDS po transplantácii kmeňových buniek
- 4. – 5. marca sa na Skalke pri Kremnici konal jubilejný 50. ročník Bielej stopy
- 18. marca zničil rozsiahly požiar v Banskej Štiavnici sedem historických budov v centre mesta
- 6. mája sa konala korunovácia Karola III. a Camilly za kráľa a kráľovnú Spojeného kráľovstva
- 12. – 28. mája sa konali Majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji v Tampere a v Rige
- 18. júna došlo pri pokuse o prehliadku vraku Titanicu v severnom Atlantiku k implózii miniponorky s piatimi ľuďmi na palube; všetci zahynuli
- 8. augusta Americká lieková agentúra (FDA) schválila liek na popôrodnú depresiu; užíva sa ústne a jeho účinky sú okamžité
- 30. septembra v predčasných parlamentných voľbách v našej krajine vyhrala strana SMER SD a premiérom sa po štvrtýkrát stal Róbert Fico
- 9. októbra zasiahlo Východné Slovensko zemetrasenie s magnitúdom 4,9
- noc z 20. na 21. októbra bola tropická; na meteorologickej stanici v Hronskom Beňadiku neklesla teplota pod 20°C; táto noc sa stala najneskoršou tropickou nocou v histórii merania
- 21. decembra sa na Filozofickej fakulte Karlovej Univerzity v Prahe odohrala masová strelba, ktorá si vyžiadala 14 mŕtvych, vrátane 24-ročného útočníka

Zo známych osobností nás cestou večnosti predišli: česká speváčka a herečka Nad'a Urbánková, slovenská lekárka a zakladateľka Ligy proti rakovine Eva Siracká, slovenský režisér Juraj Jakubisko, mladý slovenský herec a hudobník Dano Heriban, švajčiarska speváčka, tanečníčka a herečka Tina Turner, slovenská prozaička, herečka a režisérka Milka Zimková, slovenský herec, scenárista a režisér, aj náš dobrý priateľ Juraj Sarvaš, slovenský herec Dušan Kaprálik, spevák, skladateľ, hudobník a hudobný producent Vašo Patejdl, český šľachtic a politik Karel Schwarzenberg, hudobný skladateľ, koncertný klavirista a dirigent Igor Bázlik, spisovateľ, novinár, textár a básnik Tomáš Janovic.

Možno by bolo povzbudzujúcejšie čítať mená osobností cirkevného, politického, kultúrneho života, ktorí sa v danom roku narodili 😊 Ale iste uznáte, že to nie je reálne. Čo reálne sa udialo v živote cirkvi z vybraných podujatí ponúkam v stručnom prehľade:

- 18. februára sa v Ev. a. v. chráme Božom v Nitre (DNS) konal úvod generálnej dozorkyne ECAV na Slovensku Renáty Vinczeovej
- 24. februára sa konala kandidačná porada k voľbe dozorcu Západného dištriktu ECAV
- 12. apríla sa konala Dištriktuálna pastorálna konferencia vo Zvolene
- 22. apríla sa konal Dištriktuálny deň Západného dištriktu v Leviciach
- 1. apríla sa konal seniorálny konvent nášho seniorátu v Očovej. Zvest'ou slova Božieho poslužil brat farár Ján Čáby z Ostrej Lúky. Seniorská správa o živote Zvolenského seniorátu bola založená na biblickom texte z Prvej knihy Kronikej 29, 11 – 15. Konvent zvolil aj niektorých predstaviteľov a funkcionárov: za konseniora Zvolenského seniorátu Mgr. Daniela Košťala, za riadnu presbyterku z radov neordinovaných Ing. Zuzanu Parobkovú a za náhradného presbytera z radov ordinovaných Mgr. Michala Zajdena, PhD.
- 2. mája sa uskutočnilo stretnutie predsedníctiev seniorátov s predsedníctvami dištriktov a predsedníctvom ECAV vo Zvolene
- 8. mája sa konali služby Božie v prírode usporiadané Západným dištriktom ECAV v Rimavskej Bani
- 10. júna sa v Nitrianskej Strede (POS) konal Dištriktuálny konvent Západného dištriktu ECAV
- 23. – 24. júna sa konala prvá Synoda ECAV na Slovensku v Nimnici
- 5. júla sa tradične konali služby Božie na Branči (MYS)
- 6. – 9. júla sa na pôde nášho seniorátu vo Zvolenskej Slatine konal SemFest, festival pre mladých
- 15. júla sa v Prešove konala ordinácia novokňazov našej cirkvi
- 29. augusta sa konal ďalšie z podujatí „služby Božie v prírode“ usporiadané Západným dištriktom ECAV, tentoraz v Bzovíku (HOS)
- 23. septembra sa konal Seniorálny deň nášho seniorátu vo Zvolene
- 4. októbra sa uskutočnilo stretnutie predsedníctiev seniorátov s predsedníctvami dištriktov a predsedníctvom ECAV vo Zvolene
- 21. októbra sa v Liptovskom Mikuláši konalo druhé zasadnutie Synody ECAV na Slovensku
- 23. – 25. októbra sa konala Teologická konferencia v Poprade
- 10. – 12. novembra sa konali Misijné dni Západného dištriktu ECAV v Piešťanoch

Duchovný a hospodársky život Zvolenského seniorátu

Personálne obsadenie v senioráte

Predsedníctvo Zvolenského seniorátu ECAV na Slovensku tvorí senior Mgr. Jozef Pacek a seniorálna dozorkyňa RNDr. Viera Kadlecová, ktorí sú zároveň štatutárnymi zástupcami seniorátu.

Zástupcom seniora – konseniorom Zvolenského seniorátu sa na konvente 1. apríla 2023 v Očovej stal Mgr. Daniel Košťál, zborový farár v CZ Banská Bystrica. V dopĺňujúcich voľbách na uvedenom seniorálnom konvente boli zvolení: za riadnu presbyterku ZVS Ing. Zuzana Parobková z CZ Zvolenská Slatina a za náhradného presbytera ZVS Mgr. Michal Zajden, PhD. z CZ Banská Bystrica – Radvaň.

Funkcia predsedu Vnútromisijného výboru ZVS ECAV na Slovensku je obsadená administrátorom predsedu Vnútromisijného výboru ZVS ECAV na Slovensku a je ňou predsedníctvom Západného dištriktu ECAV na Slovensku menovaná sestra Mgr. Andrea Valentová.

Stále je neobsadená funkcia seniorálneho právneho zástupcu. Poradenstvo v právnych záležitostiach však vždy veľmi ochotne poskytla seniorálna presbyterka nášho seniorátu a predsedníčka právneho výboru ECAV na Slovensku sestra JUDr. Ing. Andrea Hasprová, príležitostne aj iní ochotní právnici.

V minulom roku sa v našom senioráte vykonávali tieto administrovania:

1. dlhodobá Horná Lehota z Mýta pod Ďumbierom (administrátor Mgr. Štefan Škorupa) – počas celého roka
2. Dobrá Niva z Ostrej Lúky (administrátor Mgr. Ján Čáby) – počas celého roka
3. Očová zo Zvolenskej Slatiny (administrátor Mgr. Branislav Kováč) – od 1.1.2023 do 15.5.2023

Sestra farárka Jarmila Balková z Dobrej Nivy počas rodičovskej dovolenky s prvým dieťaťom, nastúpila od 11. augusta 2023 na druhú materskú dovolenku.

1. septembra sme mali milú udalosť v senioráte, keď zborový farár vo Zvolenskej Slatine vstúpil do manželského stavu s Barborou, rod. Zollerovou. Želáme im veľa šťastia a Božieho požehnania na spoločnej ceste životom.

V roku 2023 sa uskutočnili celkom dve voľby zborových farárov:

1. v cirkevnom zbore Očová bola na celozborovom volebnom konvente konanom 30. apríla za zborovú farárku zvolená Mgr. Michaela Púpalová, ktorú celozborové kandidačné presbyterstvo kandidovalo ako jedinú kandidátku.
2. v Cirkevnom zbore Zvolen, nakoľko dovtedajšiemu zborovému farárovi Mgr. Jánovi Mojzsisovi skončilo desaťročné funkčné obdobie. Kandidačné celozborové presbyterstvo ho kandidovalo ako jediného kandidáta a celozborový konvent na svojom zasadnutí ho dňa 6. augusta zvolil na ďalšie desaťročné obdobie.

Kňazské stanice v ostatných cirkevných zboroch sú riadne obsadené, kaplánske v cirkevných zboroch z dôvodu nízkeho počtu kaplánov v cirkvi obsadené nie sú.

Dňom 1. júna bol na kaplánske miesto nášho seniorátu ako námestný farár menovaný Mgr. Filip Púpala. 12. júna nastúpil na rodičovskú dovolenku kvôli starostlivosti o dieťa, nakoľko manželka bola zvolená za zborovú farárku v CZ Očová. Aj počas rodičovskej dovolenky (do 13.9.2023) ochotne vypomáhal nielen seniorovi, ale každému, kto o výpomoc a zastupovanie požiadal. Pravidelne (každú 1. a 3. nedeľu v mesiaci) vykonáva služby Božie v administrovanom cirkevnom zbore Dobrá Niva, v čase neprítomnosti podľa možnosti zastupuje seniora v CZ Kremnica, ako aj ostatných duchovných na území seniorátu. Na seniorský úrad dochádza spravidla raz týždenne a vypomáha v administratíve, príp. iných záležitostiach.

Vo funkciách štatutárnych zástupcov a zborových dozorcov cirkevných zborov nášho seniorátu sa udiala iba jedna väčšia zmena, a to v Cirkevnom zbore Zvolenská Slatina. Po ďalšom nekandidovaní zborovej dozorkyne sestry Zuzany Urbanovej prijala povolanie slúžiť na vinici Pánovej cirkvi sestra Zuzana Parobková. Na celozborovom konvente konanom dňa 12. februára bola zvolená za zborovú dozorkyňu CZ Zvolenská Slatina.

V cirkevnom zbore Hrochoť sa takisto konal volebný konvent na obsadenie funkcie zborového dozorca, a to 18. júna. Celozborové kandidačné presbyterstvo kandidovalo ako jedinú kandidátku dovtedajšiu zborovú dozorkyňu sestru Annu Kulfasovú, ktorá bola následne zvolená na ďalšie šesťročné funkčné obdobie.

Zasadnutí grémií, ktoré sa týkali volieb zborových farárov a zborových dozorcov, sa spolu so mnou zúčastňovala aj seniorálna dozorkyňa sestra Viera Kadlecová. Voľbu zborovej dozorkyne v cirkevnom zbore Hrochoť previedol br. konsenior Daniel Košťál, spolu so zástupcom seniorálnej dozorkyne Igorom Hanom.

V prípade mojej neprítomnosti v Kremnickom cirkevnom zbore, alebo počas dovolenky ma zastupoval spravidla námestný farár na kaplánskom mieste nášho seniorátu brat Filip Púpala, ale neraz aj ostatní kolegovia v službe zo seniorátu. Nielen mňa, ale i ostatných zborových či námestných farárov v čase dovolení, práceneschopnosti, zdravotných ťažkostí, rodinných dôvodov, príp. iného dôvodu neprítomnosti, ochotne zastúpila riaditeľka Biskupského úradu Západného dištriktu sestra farárka Zuzana Žilincíková, alebo spirituálka na Evanjelickom gymnázii v Banskej Bystrici sestra farárka Andrea Valentová. V niektorých cirkevných zboroch sú ochotní a schopní neordinovaní spolupracovníci, ktorí

konajú čítané služby Božie, v roku 2023 obzvlášť v administrovanom cirkevnom zbore Dobrá Niva (sestra dozorkyňa Zuzana Smutná), alebo aj v cirkevnom zbore Kremnica (sestra presbyterka Božena Schniererová, brat poddozorca Michal Straňák). Všetkým mojím kolegom a ostatným spolupracovníkom srdečne ďakujem za akúkoľvek pomoc a spoluprácu.

Bohoslužobný život

Základné štatistiky k bohoslužobnému životu, tzn. počty najrôznejších bohoslužobných príležitostí a rôznych iných vnútromisijných podujatí v cirkevných zbore nášho seniorátu, ako aj priemernú účasť na nich, podáva konsenior brat Daniel Košťál.

Čoraz viac si začíname uvedomovať, že cirkev je živým spoločenstvom, a teda, nazdávam sa, že je celkom relevantné, na čo poukazuje vo svojej správe aj brat konsenior Daniel Košťál: „Biblické hodiny môžu mať rôznu formu. Niekde je to klasická biblická hodina, niekde to môže byť skupinka, ktorá sa stretáva pri štúdiu biblie, modlitbách, rozhovoroch, malom občerstvení. Niekde môžu byť tieto stretnutia totožné s modlitebným spoločenstvom, ba dokonca so stretnutím spoločenstva žien, raňajky pre mužov a pod. Foriem takýchto stretnutí nad bibliou môže byť naozaj mnoho.“ A tak sa farári postupne stávajú aj akýmsi animátormi bohoslužobného života, keď premýšľajú nad najrôznejšími aktivitami, akoby ešte mohli viac zaujať vlašných, ľahostajných, či motivovať celkom chladných k väčšej aktivite. Stávajú sa manažérmi času veriacich v snahe pritiahnúť ich čím viacej a v čas, ktorý vyhovuje väčšine.

Ale – čo si budeme klamať. Ani farár nie je ako farár. Rovnako, ako nie je cirkevný zbor ako cirkevný zbor. Niekde by farár chcel, ale nechcú veriaci. Inde naopak: veriaci chcú, len majú smolu na farára. Pomaly sa tiež dostávame do situácie, kedy nie cirkevné zbory si budú vyberať farára, chodiť, oslovovať, vypisovať súbegy, ale farári si budú vyberať cirkevné zbory. Ale napokon – ktovie, ako bude o rok, dva, tri, či štyri, keď na Slovensku príde opäť k parlamentným voľbám, a následne k zmenám, o ktorých by sme radšej nehovorili, ale veľmi rýchlo sa môžu stať realitou. Nazdávam sa, že potom bude nutná iná reštrukturalizácia cirkvi, než o akej začíname hovoriť dnes.

Takisto sa nazdávam, ako som to už uviedol aj v biblickom úvode tejto seniorskej správy, že v budúcnosti nebude možné naďalej počítať účastníkov nedeľných služieb Božích a považovať tento počet za hlavný ukazovateľ bohoslužobného života v cirkevnom zbore. Určite sme vďační jeden za druhého, veriaci za svojich farárov, farári za svojich veriacich, a radi by sme, keby sme mohli naplňať kostol každú nedeľu, či sviatok do posledného miesta. Ale realita je niekde úplne inde. A my nemôžeme byť predsa odtrhnutí od skutočnej reality. Pracovať so skutočnou realitou nás v istom zmysle „prinútil“ Synodou našej cirkvi v roku 2020 schválený ústavný zákon o finančnom zabezpečení ECAV a ním zriadený Fond finančného zabezpečenia (FFZ). Niektoré cirkevné zbory aj v našom senioráte revidovali zborové kartotéky a znížili počty veriacich. Najmä kvôli vysokým platbám do FFZ, sčasti kvôli poriadku, ale vo všeobecnosti sa tak vlastne dostávame bližšie k realite, ako si v cirkevných zbore žijeme.

S touto realitou veľmi úzko súvisí začínajúci nedostatok ochotných ľudí k službe. Vďaka Bohu, a aj keď neraz len horko-ťažko, nájdu sa ešte ochotní bratia a sestry, ktorým na cirkvi záleží a majú úprimný záujem slúžiť v nej. Nielen pre seba, ale aj pre všetkých ostatných a predovšetkým svoju službu vnímajú ako službu Bohu. Sú to dozorcovia, kurátori, presbyteri, kostolníci, pokladníci, účtovníci, kantori... Tí, ktorí slúžia v cirkevných zbore, ale aj kdekoľvek inde v cirkvi, v senioráte, tí si zaslúžia naše uznanie, úctu, rešpekt a vďaka. Kiežby, keď príde čas odovzdať službu, bolo ju aj komu odovzdať.

Bohoslužobný život prináša veľa otázok, potrebu hľadania odpovedí, veľa podnetov k diskusii na tému: Ako to vyzerá dnes, a ako to bude vyzeráť o pár rokov. Je to mnoho, na čo pri vzájomných diskusiách o budúcnosti cirkvi nemôžeme zabúdať. Ale – prijmite povzbudenie apoštola Petra z jeho prvého listu, v ktorom povzbudzuje veriacich: „Ako živé kamene budujte sa na duchovný dom, sväté kňazstvo, aby ste prinášali duchovné obete príjemné Bohu skrze Ježiša Krista.“ (1Pt 2, 5) Je to aj také moje malé pranie: aby sme nezabúdali, že sme a máme byť a zostať živými kameňmi živej stavby – Kristovej cirkvi, že máme budovať spoločnú vec a slúžiť a prinášať samých seba ako Pánovi príjemné obete. Povzbudzujem vás k tomu, priatelia.

O bohoslužobnom a cirkevno-zborovom živote, misijných podujatiach v cirkevných zbore seniorátu informujú zboroví farári vo svojich výročných kňazských správach, ktoré odznali na

jednotlivých zborových konventoch. Viacerí farári v cirkevných zboroch konštatujú zhodne: Máme dosť aj krstov, aj sobášov, nad rámec množstvo aktivít pre všetky vekové kategórie, ale predsa si veriaci nevedia v cirkevnom zbore nájsť svoje pevné miesto v službe, v pravidelnej účasti na službách Božích. Prijmite tento malý výber toho, čo všetko sa urobilo s cieľom, aby poslúžil ako vzájomná inšpirácia, či motivácia pre všetkých ostatných...

- zborové dni a im podobné stretnutia v cirkevných zboroch: Badín, Banská Bystrica, Dobrá Niva, Horná Mičiná, Hronsek, Kremnica, Ostrá Lúka, Zvolen
- deň otvorených dverí v cirkevnom zbore Banská Bystrica – Radvaň
- ekumenické stretnutia a bohoslužby v cirkevných zboroch: Badín, Banská Bystrica, Hronsek, Kremnica, Poniky, Slovenská Ľupča, Zvolen, Zvolenská Slatina
- letné biblické tábory pre deti, dorast, konfirmandov, či mládež v rôznych formách v cirkevných zboroch: Badín, Banská Bystrica, Banská Bystrica – Radvaň, Brezno, Hrochoť, Hronsek, Ľubietová, Kremnica, Mýto pod Ďumbierom, Očová, Ostrá Lúka, Horná Lehota, Horná Mičiná, Poniky, Slovenská Ľupča, Zvolen, Zvolenská Slatina
- lyžiarsky tábor pre deti zorganizoval cirkevný zbor Ostrá Lúka
- karnevaly, tvorivé dielne a iné zábavné programy pre deti v cirkevných zboroch: Badín, Brezno, Kremnica, Zvolen,
- rodinný tábor v cirkevnom zbore Banská Bystrica – Radvaň a stretnutie rodín a priateľov niekdajšieho Domova detí v Ľubietovej
- evanjelizácia na radvanskom sídlisku pri Tihanyiovskom kaštieli a na základných školách, adventná a pôstna evanjelizácia na Základných školách v Radvani a v Malachove (CZ BB – Radvaň)
- konfirmačné sústredenia v cirkevných zboroch: Hronsek, Banská Bystrica, Poniky, Zvolenská Slatina
- tzv. zlatá konfirmácia v Hornej Mičinej, v Kremnici, v Ponikách
- športové stretnutia v cirkevných zboroch Banská Bystrica – Radvaň a Poniky
- vysielanie služieb Božích prostredníctvom internetového rádia Slobodný vysielateľ z cirkevného zboru Banská Bystrica – Radvaň
- zborové výlety v cirkevných zboroch Badín, Kremnica (po Európskych mestách reformácie: Košice), Hronsek (stretnutie artikulárnych zborov v Uhrovci; Godolo, Szentendre, Vyšehrad – Maďarsko), Brezno (Rimavská Baňa, Pribylina, Lučenec)
- koncerty, hudobno-slovné pásma, programy spevokolov v cirkevných zboroch Badín, Brezno, Banská Bystrica, Dobrá Niva, Hronsek, Mýto pod Ďumbierom, Kremnica, Ľubietová, Očová, Ostrá Lúka, Poniky, Slovenská Ľupča, Zvolen
- zborové plesy v Kremnici a v Ponikách
- priamy prenos služieb Božích v RTVS na Nedeľu po Vstúpení z cirkevného zboru Kremnica, priamy prenos v RTVS záverečných služieb Božích SEMfestu zo Zvolenskej Slatiny, dvakrát sa konali rozhlasové služby Božie v RTVS z CZ Banská Bystrica, na ktorých kázali: v apríli Roman Dovala, farár z Badína a v októbri senior ZVS Jozef Pacek
- celoslovenské podujatie „Noc kostolov“, do ktorého sa zapojil CZ Banská Bystrica
- nácviky a sprevádzanie chvál hudobnými skupinami Obed-Edom a Obed-Edom junior v Banskej Bystrici – Radvani

V cirkevnom zbore Badín sa 23. apríla konali slávnostné ďakovné služby Božie s pripomenutím viacerých vzácných medzníkov a prejavov Božej milosti: rekonštrukcia fary, odhalenie pamätných tabúl v chráme Božom s menami kňazov pôsobiacich v cirkevnom zbore od jeho vzniku, 10. výročie začiatku stavby zborového domu.

V cirkevnom zbore Banská Bystrica sa konala nie celkom obyčajná a tradičná, ale špeciálna mládežnícka konfirmácia. Účinkovala na nej domáca kapela Crossroads, ktorej členmi boli viacerí konfirmandi. Na slávnosti konfirmácie spojili viaceré generácie, keď spievali mladí i starší spolu so spevokolom a sprievodom kapely Crossroads.

V cirkevnom zbore Brezno v rámci Dní mesta Brezno posvätili zrekonštruované zvony na veži chrámu Božieho, ako aj svietniky a do života bol uvedený aj nový erb cirkevného zboru. V októbri otvorili tradične celoslovenskú prehliadku záujmovo-umeleckej činnosti pedagogických zamestnancov – „Chalupkovo Brezno“.

V cirkevnom zbore Očová sa v 6. nedeľu po Sv. Trojici konala slávnosť inštalácie zborovej farárky Michaely Púpalovej. Inštaloval senior Zvolenského seniorátu a prihovril sa k inštalovanej na základe biblického textu Ev. Matúša 5, 16. Inštalácie sa zúčastnila „farárska mlad“, niektorí farári zo susedných zborov, hostia z ekumény a samosprávy.

V cirkevnom zbore Zvolen oslávili 100. výročie posvätenia chrámu Božieho. Pri tejto príležitosti sa v sobotu 23. septembra uskutočnil aj Seniorálny deň Zvolenského seniorátu. Kázal dištriktuálny biskup Ján Hroboň, liturgovali: senior ZVS Jozef Pacek, domáci farári a farári zo seniorátu. Vo Zvolene si tiež pripomenuli 140. výročie posvätenia zvonice v Môťovej.

V niektorých cirkevných zboroch si pripomenuli významné osobnosti: Horná Lehota – 140. výročie narodenia Sama Chalupku (evanjelický kňaz, básnik), Ostrá Lúka – 170. výročie úmrtia Adely Ostrolúckej.

Služby Božie za účasti seniora, resp. seniorálneho predsedníctva sa konali najmä pri príležitosti zasadnutí volebných konventov. Senior sa zúčastnil vyššie spomínaných slávnostných ďakovných služieb Božích v Badíne a inštalácie zborovej farárky v Očovej. Slávnostných služieb Božích v Hornej Lehote pri príležitosti 140. výročia narodenia Sama Chalupku sa zúčastnil br. konsenior Daniel Košťál.

Veľmi sa teším fungujúcim, no najmä obnoveným a novovzniknutým spevokolom a speváckym zborom vo viacerých cirkevných zboroch. Vo Zvolene vznikli dokonca tri spevokoly: dospelých, mládežnícky a detský. Spevokoly majú aj v Radvani, v Kremnici, v Zvolenskej Slatine a Banskej Bystrici, Ostrej Lúke a na Dobrej Nive, v Hronseku.

Novinkou je v máji založené Mamacentrum Bomburček v Brezne ako misijný nástroj cirkevného zboru. Jeho hlavnou úlohou a náplňou sú pravidelné stretnutia detí a mamičiek. Usporiadali napríklad aj grilovačku, predajno-výmenné burzy detského oblečenia, zbierku pre núdznych, stretnutie s Mikulášom a ďalšie.

Chcem poďakovať všetkým kolegom v oltárnej službe nielen za ich prácu a službu, ale aj za to, že mnohí dokázali zapojiť neordinovaných šikovných bratov a sestry a pozvať ich do misijnej spolupráce v cirkevných zboroch. Tej práce a možností ako slúžiť je naozaj mnoho. Vyžaduje to obrovskú dávku empatie, pretože vycítiť, po čom ľudia túžia, čo by ich mohlo spájať a zároveň naplňať v zborovej práci, je v istom zmysle tiež veľký Boží dar. Je to presne o tom, ako to popisuje apoštol Pavol v liste Rímskym kresťanom: „Lebo ako v jednom tele máme mnoho údov, ale všetky údy nevykonávajú tú istú činnosť, tak aj my mnohí sme jedno telo v Kristovi, jednotlivo však sme si navzájom údmi. Keďže však máme rozličné dary podľa milosti, ktorá nám je daná: kto má proroctvo, nech (ono) súhlasí s vierou; kto dar služby, nech slúži; kto dar vyučovania, nech vyučuje; kto dar napomínania, nech napomína; kto dáva, nech dáva z úprimnosti; kto je predstavený, nech je horlivý; kto činí milosrdenstvo, nech je ochotný.“ (R 12, 4 – 8) Povzbudzujem vás všetkých, nielen ordinovaných, ale aj všetkých ostatných, presbyterov, dobrovoľníkov, služobníkov, zotrvať v službe a získavať pre ňu ďalších. V ťažkých časoch materializmu, egoizmu, čoraz väčšej ľahostajnosti a nezáujmu budeme potrebovať ďalších a ďalších spolupracovníkov pre svätú Božiu vec!

Chcem, možno zvlášť poďakovať tým, ktorí sa venujete deťom, konfirmandom, dorastencom a mládeži, či celým mladým rodinám. A opäť – nie sú to iba farári, ale aj neordinovaní spolupracovníci. Vo viacerých cirkevných zboroch sa konali mládežnícke služby Božie, ktoré hudbou a spevom sprevádzali domáce kresťanské kapely. Spomeniem bystrickú Crossroads, alebo Dovalovcov z Badína. Obe kapely reprezentujú nielen domáci cirkevný zbor, alebo seniorát, ale v podstate celú cirkev účinkovaním na významných podujatiach, rôznych iných aktivitách, rozhlasových službách Božích a pod. Je za tým množstvo hodín úsilia, a preto to stojí za vyzdvihnutie. Vďaka za svetlo, ktorým svietite všade tam, kde ste. Len zotrvať! Popritom nezabudnite myslieť aj na ďalšie generácie. Vychovávajú nových

a nových nasledovníkov Pána Ježiša Krista a rovnako i Jeho služobníkov pre budúcnosť. Nech vám v tom sám Pán pomáha a žehná!

Vnútromisijná práca

Ak začíname v cirkvi hovoriť o reštrukturalizácii, myslím si, že je veľmi dôležité nezabúdať na misijný rozmer cirkvi, na to, že každý cirkevný zbor je živým spoločenstvom veriacich ľudí. Ak chceme budovať zdravé a dobré medziľudské vzťahy v cirkvi, ak chceme veriacim vytvoriť dobrú pôdu pre spoločný rast vo viere, myslím si, že podujatia určené cirkevným zborom na úrovni seniorátu môžu byť len prínosom a požehnaním. Ako konštatuje vo svojej správe s. Andrea Velntová, predsedníčka Vnútromisijného výboru ZVS, podujatia uskutočnené v roku 2023 „mali za cieľ priviesť nás spoločne k Božiemu slovu a k vytvoreniu a upevneniu pravého spoločenstva veriacich v našom senioráte, v ktorom si môžeme byť navzájom povzbudením a oporou v každodennom živote viery.“ Všetky vnútromisijné aktivity boli naplánované Vnútromisijným výborom ZVS ECAV a prerokované medzi zborovými farármi na Seniorálnej pastorálnej konferencii ZVS.

Okrem rôznych tradičných stretnutí, o ktorých informuje vyššie spomínaná správa, sme usporiadali spoločne s Detskou misiou Seminára pre pracovníkov s deťmi. Hlavnou témou kurzu boli základy vyučovania detí a dorastu. Požehnaným stretnutím bola aj tzv. „Konfisobota“ – seniorálne stretnutie konfirmandov v Banskej Bystrici.

Seniorálny deň v sobotu 23. septembra vo Zvolene začal slávnostnými službami Božími, na ktorých kázal br. biskup ZD ECAV Ján Hroboň, a pokračoval bohatým popoludňajším programom (moderované pásmo slova a hudby, zborový spevokol, deti a mládežníci z CZ Hronsek, spevácky zbor Evanjelického gymnázia z Banskej Bystrice, ženský spevácky zbor Bellius z Očovej, rodinná kapela „Podľa Božej mapy“ z CZ Badín, farárska kapela PEDAROPEJA, divadelný krúžok Evanjelického gymnázia v Banskej Bystrici, básnická tvorba Silvie Mojžišovej, koncert študentov a Komorný zbor oddelenia cirkevnej hudby Konzervatória Bratislava). Počas služieb Božích bola pre deti pripravená detská besiedka, ako aj popoludňajší detský program a tvorivé dielne, ktoré viedla s. farárka Anna Kukulová z CZ Cerovo. Poďakovanie patrí domácomu cirkevnému zboru, všetkým organizátorom, účinkujúcim, aj zúčastneným. Podujatie hodnotím ako veľmi vydarené, bohaté, aj požehnané. Jediné negatívum – slabá účasť veriacich. Na tom sa však dá pracovať a v budúcnosti veriacich viac motivovať a zo strany farárov propagovať a motivovať ľudí k účasti na takýchto podujatiach.

Ďakujem veľmi pekne sestre farárke Andrei Valentovej, administrátorke predsedu vnútromisijného výboru ZVS ECAV za jej za službu, aj za službu ostatných členov vnútromisijného výboru. Vďaka všetkým, ktorí priložili ruku k požehnanému dielu.

Podrobný plán vnútromisijných aktivít a podujatí na rok 2024 je uvedený vo vyššie spomínanej správe sestry Andrey Valentovej.

Náboženská výchova

Školská dekanica sestra farárka Renáta Rényeiová v predkladanej správe konštatuje, že vo výučbe náboženskej výchovy „dominuje vyučovanie v zmiešaných skupinách – najčastejšie popoludní, príp. počas nultých hodín – a reakciou občas býva aj to, že ostatní pedagógovia na školách vnímajú NBV viac-menej ako krúžok.“ Aj z osobnej skúsenosti ako učiteľka to cítim tak, že sme oproti kolegom z rímskokatolíckej cirkvi trochu v nevýhode, spôsobenej podstatne nižším počtom detí prihlásených na vyučovanie náboženskej výchovy. Evanjelické náboženstvo sa v drvivej väčšine prípadov nevyučuje v rámci rozvrhu, deti chcú byť čím skôr doma, chcú byť so svojimi kamarátmi, hoc aj na etickej výchove, a rodičom na tom veľmi nezáleží.

Viac z oblasti náboženskej výučby v senioráte je podrobne spracované vo vyššie spomenutej správe školskej dekaniky nášho seniorátu, ktorej súčasťou je aj štatistická tabuľka. Ďakujem sestre farárke Renáte Rényeiovej za vypracovanie správy, ako aj jej službu.

Pastorálna starostlivosť a diakonická služba

V ostatných rokoch sa čoraz častejšie stretáme a využívame aj iné možnosti pastorácie ako osobné. Je samozrejmé, že osobné stretnutia nenahradia žiadne iné. Ale moderná doba priniesla aj rôzne moderné komunikačné prostriedky, ktoré farári v pastorálnej praxi bežne využívajú. Ide najmä o mobilné telefóny a internet. Nie vždy to ide osobne, a tak sú s veriacimi v kontakte telefonicky formou rozhovoru, resp. zaslania smskovej správy, využívajú internet na posielanie E-mailov, odosielanie správ cez rôzne mobilné aplikácie. Osvedčeným nástrojom pastorácie je tiež vydávanie zborových časopisov a bulletinov, a rovnako aj online vysielanie služieb Božích a príhovor, ako nás to naučili nedávne neslávne časy.

Osobné pastorálne rozhovory, podľa informácií z výročných kňazských správ zborových či námestných farárov, sa konajú najčastejšie pri ohlásení pohrebu. Vtedy nájdú cestu na faru ku kňazovi aj takí, ktorí ju možno nikdy predtým nenašli. Citlivým prístupom si vieme nájsť cestu aj k takýmto ľuďom, a ako farári, misionári, dostávame šancu získať ich pre Božie kráľovstvo, pre Pána Ježiša Krista, pre cirkev. Často sú to viaceré hodiny strávené s tými, ktorí žiadajú o krst dieťaťa, príp. dospelého, alebo o uzavretie manželstva. Treba im všetkým venovať nielen pozornosť, ale aj dostatok času, rozprávať sa s nimi, budovať vzťahy a priateľstvá, kresťanské povedomie, spolupatričnosť, príslušnosť k cirkvi.

Pastorálne návštevy sa konajú tiež pri rôznych jubileách veriacich, pri chorých, doma, v nemocniciach, v zariadeniach sociálnych služieb a pod., už menej „iba tak“. Kňazi konajú pastorálnu starostlivosť v nemocniciach v Banskej Bystrici, v Žiari nad Hronom i vo Zvolene. Brat farár Jozef Pacek koná pastorálne návštevy aj v Psychiatrickej nemocnici profesora Matulaya v Kremnici a v DD DSS Kremnica pravidelne vykonáva muzikoterapiu. Na území seniorátu funguje aj domov pre matky s deťmi, ktoré duchovne zaopatruje brat farár Daniel Duraj. Ďalej sa pravidelná pastorálna starostlivosť koná v CZ Hronsek (DSS Amicus Sliač – pravidelné služby Božie jedenkrát v mesiaci + programy s deťmi pri rôznych príležitostiach), v CZ Kremnica (pobožnosti v DD a DSS Kremnica, Žiar nad Hronom, Janova Lehota, Ladomerská Vieska), CZ Ľubietová (zariadenie soc. služieb Strom v Strelníkoch), CZ Slovenská Ľupča (návštevy v DD a DSS), CZ Zvolen (návštevy v domovoch dôchodcov, pravidelné služby Božie).

Popri misijnej práci a pastorálnej starostlivosti je neoddeliteľnou súčasťou života cirkvi aj diakonia, praktická služba lásky pomoci blížnemu. Diakonickú službu v cirkevných zboroch v prevažnej miere zabezpečujú ženy zo Spoločenstva evanjelických žien. Pravidelne sa aj mimo mnohých aktivít stretávajú v cirkevných zboroch Kremnica a Zvolen. Charakter organizovanej diakonickej služby má Centrum zborovej diakonie Kanaán v Banskej Bystrici. Duchovní z CZ Banská Bystrica v ňom pravidelne dvakrát týždenne konajú pobožnosti a duchovne zaopatrujú klientov tohto zariadenia.

V minulom roku ešte cirkevné zbory Brezno a Kremnica pomáhali zmierňovať utečeneckú krízu vyvolanú vojenským konfliktom na Ukrajine aj tým, že vo svojich zborových priestoroch poskytli ubytovanie ukrajinským rodinám, prevažne ženám a deťom.

V cirkevnom zbore Zvolen je na diakonickú prácu naviazané zborové Spoločenstvo evanjelických žien, ktorého úlohou je vykonávanie rôznych zbierok, roznášanie šatstva a hračiek najmä do detských a diakonických domovov. V Radvani pokračujú v napĺňaní transparentného účtu, z ktorého pôvodne čerpali finančné prostriedky na zmiernenie utečeneckej krízy, aktuálne však z prostriedkov na účte podporujú členov svojho cirkevného zboru, ale aj iným, ktorí sa ocitli vo finančnej núdzi najmä z dôvodu navýšenia cien energií. Finančné prostriedky prerozdeľujú podľa pravidiel stanovených a schválených zborovým presbyterstvom.

Aj v roku 2023 bolo možné zapojiť sa do projektu *„Koľko lásky sa zmesí do krabice od topánok“*. Zapojili sa dva cirkevné zbory nášho seniorátu: Banská Bystrica a Kremnica, a prispeli tak k radostným Vianociam deťom v Srbsku.

Cirkevný zbor Kremnica sa každoročne zapája do celosvetového projektu Samaritan's Purse – Operácia Vianočné dieťa. Formou tohto projektu podporili pred Vianocami deti zo sociálne slabších rodín v Žiari nad Hronom, v spolupráci s Komunitným centrom Žiar nad Hronom. Rozdali nielen darčeky viac ako sto deťom, ale využili príležitosť zvestovať deťom evanjelium.

Činnosť seniorálneho presbyterstva

Seniorálne presbyterstvo v roku 2023 zasadalo dvakrát. Na prvom stretnutí v marci v Badíne sa presbyterstvo venovalo najmä príprave seniorálneho konventu a žiadostiam niektorých cirkevných zborov. Druhé zasadnutie sa konalo v novembri v Kremnici a venovalo vnútorným záležitostiam seniorátu, ako aj žiadostiam niektorých cirkevných zborov a pripomenuté bolo, že väčšine presbyterov a funkcionárov seniorátu v marci 2024 končí šesťročné funkčné obdobie a na najbližšom seniorálnom konvente bude nutné previesť voľby.

Zasadnutiam predsedalo predsedníctvo a rokovania viedla seniorálna dozorkyňa Zvolenského seniorátu ECAV na Slovensku RNDr. Viera Kadlecová. Chcem sa poďakovať nielen za jej službu a prácu v senioráte, ale aj za jej láskavosť a ústretovosť, korektnú spoluprácu a priateľstvo.

Zasadnutiam seniorálnych presbyterstiev v roku 2023 sa bližšie venuje správa sestry farárky Renáty Rényeiovej. Aj jej patrí vďaka za vypracovanie správy, ale aj za neraz náročnú službu zapisovateľky na rokovaníach presbyterstiev, ale rovnako aj seniorálnych konventov.

Hospodárenie

Kým ostatné tri či štyri roky nás zamestnávala téma financovania spojená najmä s prijatím Cirkevného ústavného zákona č. 2/2020 a zriadením Fondu finančného zabezpečenia (ďalej len FFZ), zdá sa, že najbližšie roky to bude téma reštrukturalizácie cirkvi, ktorej sa bude seniorálny konvent venovať v samostatnom bode programu. Ale nepredbiehajme. Je faktom, že všetky cirkevné zbory sú v zmysle CÚZ č. 2/2020 povinné do fondu prispievať. V našom senioráte do tohto fondu odviadli predpísané platby v plnej výške všetky cirkevné zbory, s výnimkou CZ Zvolen. Väčšina cirkevných zborov získavala finančné prostriedky na tento účel úpravou výšky ročného cirkevného príspevku. V niektorých cirkevných zbormi bol nový spôsob výpočtu odvodov do FFZ podnetom k revidovaniu kartoték s evidenciou členov cirkevného zboru. V oblasti financovania stojí cirkev pred neľahkými výzvami: ako prežiť; ako prekonať negatívne dopady vojny na Ukrajinu; ako sa vyrovnáť s narastajúcimi nákladmi, najmä na energie, stavebný materiál a pod., ako sa postarať o seba a svojich farárov v čase, keď má každý čoraz hlbšie do vrecka... Ako inšpirácia pre ostatné zbory sú tzv. desiatky, ktoré mesačne odvádzajú niektorí bratia, sestry, rodiny z cirkevných zborov: Badín (Klub 20), Banská Bystrica – Radvaň a Kremnica. V Radvani je dôležitou súčasťou života cirkevného zboru Nezisková organizácia ADAM, ktorá z vyzbieraných finančných prostriedkov financuje pravidelné športové podujatia, autobusové výlety počas táborov, ďalej vianočné darčeky pre deti, príp. finančne vypomáha a podporuje sociálne slabšie rodiny.

Seniorát hospodáril veľmi dobre, za čo si všetci, čo spravujú financie, a najmä predsedníctvo seniorátu vyslúžili uznanie a poďakovanie na ostatnom zasadnutí seniorálneho presbyterstva v marci tohto roku. Ako uvádza vo svojej správe predsedníčka Seniorálneho hospodárskeho výboru sestra Ing. Anna Pavlíková: „výsledok hospodárenia za rok 2023 je zisk vo výške 4. 107, 49 EUR.“ Správa popisuje veľmi podrobne všetky príjmy, ktoré tvorí seniorálny príspevok cirkevných zborov a dve povinné ofery za rok, a rovnako uvádza všetky výdavky v priebehu roka. Aktuálna výška seniorálneho príspevku je stanovená uznesením D3 seniorálneho konventu zo dňa 28. marca 2009, ktorý sa konal v Žiari nad Hronom. Rád ho pripomeniem v plnom znení: „SK ZVS schvaľuje príspevky cirkevných zborov pre seniorát nasledovne: seniorálny príspevok vo výške 30,- Eurocentov za každého evidovaného člena CZ (z toho 10% pre EGBB) a 2 ofery pre seniorát, všetko so splatnosťou do konca septembra príslušného roka. Zároveň ruší doterajší predpis o príspevkoch cirkevných zborov pre seniorát.“ V upravenom znení už neplatí 10% pre EGBB). Posledná informácia k príspevku, ktorú by som rád uviedol: už len jeden seniorát má nižší seniorálny príspevok ako my, všetky ostatné senioráty ECAV na Slovensku majú vyššie, najviac 1,80 EUR na člena CZ.

Veľmi pekne ďakujem sestre Anne Pavlíkovej, predsedníčke hospodárskeho výboru ZVS, za vypracovanie správy, ako aj vôbec za jej prácu a službu v senioráte, o to viac a srdečnejšie, keďže sa rozhodla ďalej nekandidovať do tejto funkcie. Verím však, že v budúcnosti, ako sa aj sama vyjadrila, pomôže svojimi radami a skúsenosťami.

V každom cirkevnom zbore zveľaďujú veriaci im zverený majetok; starajú sa o chrámy Božie, farské budovy, cintoríny a pod. Sú to niekedy len drobné opravy, inokedy investície náročné na čas, finančné prostriedky, neraz závislé aj na ochotných pracovníkoch. Z hospodársko-investičných aktivít by som chcel spomenúť aspoň tie významnejšie:

- v Banskej Bystrici okrem bežnej údržby zrekonštruovali fasády na všetkých budovách farského komplexu zo strany farských záhrad, vymenili poškodené strešné zvody, vykonali nátery ďalších strešných zvodov, oceľových konštrukcií a okien; v budove na Hornej ulici 21 zreštaurovali fasádu v dvorovej časti, vykonali rôzne nátery, zrekonštruovali sociálne zariadenia a v spolupráci s EVG aj parkovisko
- odvodnenie južnej časti chrámu Božieho v Brezne, po dodatočnom dedičskom konaní získali v Brezne pozemok s rozlohou viac ako 870 m², pokračovanie rekonštrukcie kostola vo Vaľkovni
- 1. etapa rekonštrukcie organa v chráme Božom v Dobrej Nive
- začiatok rekonštrukčných prác na chráme Božom v Hornej Lehote (elektroinštalácia, omietky,...)
- renovačný náter okien na fare a komplexný ochranný náter strechy kostola v Hronseku, výmena osvetlenia v artikulórnem kostole v Hronseku, náter strechy modlitebne v Sompore, nátery a výmena častí okien kostola na Sliači
- náter strechy a veže chrámu Božieho v Mýte pod Ďumbierom
- oprava zvonov vo zvonici na Bacúrove (CZ Ostrá Lúka), montáž ozvučenia v chrámoch na Dubovom a v Ostrej Lúke, zakúpenie digitálneho organa do chrámu v Ostrej Lúke
- v Slovenskej Ľupči náter strechy kostola, inštalácia drenážnych rúr okolo kostola a fary
- začiatok generálnej opravy organa v chráme Božom v Zvolenskej Slatine

To, čo sa zrealizovať podarilo, bolo nielen vďaka finančným mechanizmom cirkvi, ale predovšetkým vďaka dotáciám v pôsobnosti Ministerstva kultúry SR, program „Obnovme si svoj dom“, alebo dotačná podpora Banskobystrického samosprávneho kraja, ktorý v ostatných rokoch značne pomáha nielen pri obnove kultúrneho dedičstva, ale podporuje napríklad aj činnosť letných denných, aj pobytových biblických táborov a misijnú činnosť. Misijnú činnosť cirkevných zborov, ale aj seniorátu podporil aj Západný dištrikt ECAV finančnými príspevkami z Fondu misie. Niektoré cirkevné zbory majú to šťastie, že na ich fungovanie myslí aj samospráva vo svojom rozpočte. Mnoho finančných obetí prinášajú aj veriaci z cirkevných zborov formou zbierok, milodarov, či odpracovaním množstva brigádnických hodín. Niektoré cirkevné zbory využívali aj ponuky Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) a cez rôzne projekty „zamestnávali“ obyvateľov miest a obcí bez akýchkoľvek, alebo len zanedbateľných finančných výdavkov. Avšak od mája už nie sú cirkevné zbory oprávnenými žiadateľmi a partnermi ÚPSVaR. Za všetku snahu pracovať a slúžiť pre Pána a Jeho cirkev, za všetky obete, ktoré kedy kto priniesol, patrí aj dnes jedna veľká vďaka; úprimná vďaka za zveľaďovanie dedičstva našich otcov, aby bolo zachované pre budúce generácie. Aj to totiž patrí do širokého okruhu toho, čo znamená smieť žiť pre Krista: „Smieť žiť pre Krista, kým trvá deň, no, i keď žiaľny zapadol tieň, vždy smieť Mu slúžiť a nechabnúť, tú milosť verným Boh dáva len.“ (ES 475)

Aktivity seniora (len významnejšie)

- Pravidelná účasť a vedenie Seniorálnych pastorálnych konferencií kňazov Zvolenského seniorátu (každý mesiac s výnimkou letných prázdnin)
- 13. januára – kandidačné celozborové presbyterstvo k voľbe zborového dozorca /CZ Zvolenská Slatina/
- 12. februára – volebný celozborový konvent k voľbe zborového dozorca /CZ Zvolenská Slatina/
- 16. februára – zasadnutie Seniorálneho hospodárskeho výboru ZVS /Mýto pod Ďumbierom/
- 24. marca – kontrola hospodárenia /CZ Ľubietová/
- 27. marca – kandidačné celozborové presbyterstvo k voľbe zborového farára /CZ Očová/
- 5. apríla – služby Božie študentov Evanjelického gymnázia v Banskej Bystrici (Veľký týždeň) v Evanjelickom kostole v Banskej Bystrici
- 30. apríla – volebný celozborový konvent k voľbe zborového farára /CZ Očová/
- 12. mája – kandidačné celozborové presbyterstvo k voľbe zborového dozorca /CZ Hrochot/

- 22. mája – odovzdávanie farského úradu CZ Očová br. farárom Branislavom Kováčom, administrátorom, novozvolenej s. farárke v cirkevnom zbore Michaela Púpalovej
- 1. júna – kontrola hospodárenia /CZ Banská Bystrica/
- 18. júna – volebný celozborový konvent k voľbe zborového dozorca /CZ Hrochot'/
- 19. – 22. júna – skupina nemeckých farárov z partnerského seniorátu Sulz z Nemecka na návšteve v našom senioráte
- 14. júla – kandidačné celozborové presbyterstvo k voľbe zborového farára /CZ Zvolen/
- 16. júla – inštalácia zborovej farárky Mgr. Michaely Púpalovej /CZ Očová/
- 30. júla – misijné služby Božie na Horehroní v chráme Božom vo Val'kovni /CZ Brezno/
- 6. augusta – volebný celozborový konvent k voľbe zborového farára /CZ Zvolen/
- 23. septembra – Seniorálny deň Zvolenského seniorátu /Zvolen/
- 1. októbra – služby Božie /CZ Považská Bystrica/
- 16. októbra – kontrola hospodárenia /CZ Ostrá Lúka/
- 22. októbra – rozhlasové služby Božie /CZ Banská Bystrica/
- 27. októbra – návšteva Centra zborovej diakonie KANAÁN /CZ Banská Bystrica/
- 27. októbra – služby Božie študentov Evanjelického gymnázia v Banskej Bystrici (Pamiatka reformácie) v Evanjelickom kostole v Banskej Bystrici
- 31. októbra – služby Božie /Stredisko Evanjelickej diakonie Košeca/
- 19. novembra – služby Božie a úvod novozvolených zborových presbyterov a funkcionárov /Slovenská Ľupča/
- 26. novembra – služby Božie a úvod novozvolenej zborovej dozorkyne /Zvolenská Slatina/
- 7. decembra – zasadnutie Vnútromisijného výboru ZVS /Banská Bystrica/

Spolupráca so zahraničím

V dňoch 19. – 22. júla sme v senioráte hostovali našich vzácných bratov, kolegov v oltárnej službe z nášho partnerského seniorátu Sulz v Nemecku. Ubytovanie sme pre nich zabezpečili v rímskokatolíckom seminári v Badíne. Pripravený program pozostával z prijatia bratom biskupom Jánom Hroboňom na Biskupskom úrade Západného dištriktu vo Zvolene, spoločného obeda v hoteli Poľana, návštevy Zvolenského zámku, spoločnej grilovačky vo farskej záhrade v Badíne a prednášky na tému: Prezentácia a diskusia o práci s konfirmandmi, dorastom a mládežou, ďalej zo zážitkového výletu v Španej doline so všetkým, čo k tejto obci patrí, spoločného obeda a večere. Myslím, že za všetkých môžem povedať, že to bolo skutočne požehnané nielen partnerské, ale veľmi priateľské, srdečné a v mnohom vzájomne obohacujúce stretnutie. Zúčastnilo sa ho celkom dvanásť hostí z Nemecka a viacerí farári z nášho seniorátu.

Záver s poďakovaním a...

Milí bratia, milé sestry, vážení konventuáli!

V každom roku by sme vedeli nájsť a označiť tzv. top udalosť roka. V roku 2023 ňou zaiste bol Seniorálny deň vo Zvolene a pre mňa osobne aj veľmi obohacujúce partnerské stretnutie s kolegami z nemeckého dekanátu Sulz. Ak by som mal vyjadriť zvlášť vďaka tým, ktorí boli do týchto top udalostí zainteresovaní v podstatne väčšej miere, ako ostatní, tak by som chcel poďakovať farárovcovi zo Zvolena – Jánovi a Lívii Mojsisovcom a všetkým ich neordinovaným spolupracovníkom a bratovi konseniorovi Danielovi Košťalovi, ktorý sa venoval organizačnej príprave stretnutia farárov z Nemeckého Sulzu, ako aj celej komunikácii s hosťami, a bratovi farárovi Romanovi Dovalovi, ktorý zabezpečil, čo bolo potrebné pre ubytovanie hostí v Badínskome seminári.

Nie je možné ďakovať osobne a menovite každému, kto sa v cirkevnom zbore, alebo v senioráte, alebo aj mimo cirkev pričinil k dobrej veci čo i len tým najmenším podielom zo svojho majetku, času, pohodlia... Úprimne som vďačný za všetkých vás, kolegov, priateľov, spolupracovníkov, bratov a sestry, ordinovaných i neordinovaných... Som vďačný Bohu za vás... Presne tak, ako sa to ozýva aj z mnohých apoštolských listov: „Predovšetkým ďakujem svojmu Bohu skrze Ježiša Krista za všetkých vás, že sa o vašej viere hovorí po celom svete.“ (R 1, 8) „Pri každej rozpomienke na vás, vždy, v každej svojej modlitbe, keď sa s radosťou modlím za vás všetkých, ďakujem svojmu Bohu, že máte účasť na evanjeliu

od prvého dňa až doteraz. A som presvedčený, že Ten, ktorý počal vo vás dobré dielo, aj ho dokoná až do dňa Krista Ježiša.“ (F 1, 3 – 6)

Tohtoročný seniorálny konvent sa koná po najväčších sviatkoch kresťanskej cirkvi – po Veľkej noci. Po veľkých dňoch, kedy sme si pripomínali veľké udalosti, veľké veci, ktoré pre nás urobil veľký Boh. Ten Boh, ktorý je stále s nami a neustále nás požíva do svojej blízkosti a ku každodennému vyznávaniu: „Ja však chcem hľadiť na Hospodina, čakať budem na Boha svojej spásy. Môj Boh ma vyslyší. Neraduj sa nado mnou, nepriateľka moja! Ak som padol, povstanem, ak sedím v tme, Hospodin mi je svetlom.“ (Mich 7, 7 – 8) Možno trochu vytrhnuté z kontextu, ale je pravdou, že tou poslednou nepriateľkou každého z nás, smrteľných ľudí, je, resp. bola smrť samotná. Aj to je veľká vec, že nás Boh sám v Ježišovi Kristovi vykúpil a prinavrátil z diablovho opäť do Božieho vlastníctva. A tak tá najväčšia vďaka za všetko, no najmä za duchovné požehnanie patrí Jemu, v zmysle slov apoštola Pavla: „Ale vďaka Bohu, ktorý nám dal víťazstvo v našom Pánovi Ježišovi Kristovi!“ (1K 15, 57)

Milí priatelia, posledný bod tejto seniorskej správy som nazval: „Záver s poďakovaním a...“ Zostáva teda ešte niečo, čo by som chcel vysloviť na záver. Nadpis tohto bodu správy by mohol znieť nejako takto: „Záver s poďakovaním a... s prosbou o odpustenie a s povzbudením.“

Áno, s prosbou o odpustenie a prepáčenie. Nie všetko sa možno podarilo, ako som ja, alebo spolu so mnou i moji spolupracovníci zamýšľali. Možno prišlo medzi nás niečo, čo mohlo raniť a ublížiť. Možno sme v niektorých situáciách prehnane reagovali. Možno sme mysleli, povedali, či urobili niečo, čo sa iným nepáčilo, čo sa nepáčilo Bohu. Uvedomujem si, že bez vzájomného, a bez Božieho odpustenia a predchádzajúceho pokánia sa budeme len ťažko hýbať dopredu. My sme priam odkázaní na život v Božom a vzájomnom odpustení, život v Božej milosti a milosrdenstve, život v Božej a vzájomnej láske. To je aj Božia vôľa. Predsa každému z nás bolo odpustené. Boh za nás dal svoj život a my to nemôžeme nijako nahradiť. Avšak tým, že si navzájom odpúšťame, môžeme vydávať svedectvo a šíriť okolo seba nový život. Aj preto bez odpustenia, ktoré je protilátkou na nenávisť a zášť, niet nádeje ani pokoja. Prosím, prepáčte a odpustite mi a odpusťme a odpúšťajme si navzájom.

A napokon k povzbudeniu. Viem, že by sa dalo aj veľa kritizovať. Niekedy aj celkom objektívne. A bolo by čo. Napriek tomu volím formu povzbudenia. Predovšetkým, pochopiteľne smerom k farárom a predsedníctvam cirkevných zborov. V niektorých cirkevných zboroch by to mohlo vyzeráť lepšie. A to aj v hospodárskej, aj v misijnej oblasti. Niekedy to nestojí veľa námahy, inokedy to chce poriadne zabráť, aby sme prinášali bohaté ovocie svojej viery. Po každej stránke. Menej často ovocie vidíme hneď, častejšie sa stáva, že ho uvidia až generácie po nás. A práve o tom to je. Aby tu aj po nás boli ďalšie generácie úprimne veriacich kresťanov. Aby mal kto v cirkvi slúžiť. Venujme sa deťom, mládeži, mladým rodinám... Nebuďme duchovne mŕtvymi spolkami, ale skutočnými spoločenstvami veriacich založenými na zdravých a dobre fungujúcich medziľudských vzťahoch. Spolu hľadáme Božie kráľovstvo, spolu ako živé kamene budujeme duchovný dom, spolu prinášajme samých seba ako Bohu príjemné duchovné obete. To chce od nás náš Pán a to si veľmi prajem, aby to tak nejako v cirkvi, v cirkevných zboroch, aj senioráte vyzeralo. Nie je to nedosiahnuteľné, ak každý začne od seba: farár, dozorca, presbyter, kostolníčka, kantorka, ktokoľvek z nás. Skúste o tom popremýšľať.

Končím túto výročnú seniorskú správu s vďakou Pánovi cirkvi, s vďakou za všetkých vás, bratia a sestry, a so slovami povzbudenia žalmistu: „Hospodin pamätá na nás, požehná, požehná dom Izraelov, požehná dom Áronov, požehná tých, ktorí sa boja Hospodina, najmenších s najväčšími.“ /Ž 115, 12 – 13/ Amen.

Mgr. Jozef Pacek, senior Zvolenského seniorátu ECAV na Slovensku